

inden tredje Behandling skal blive gennemgaaet i den Retning, for at der kan blive stillet de dertil fornødne Forslag.

Kraiberg: Da der af flere ærede Rigsdagsmænd er talt udførligt om de to Punkter, for hvis Skyld jeg har forlangt Ordet, vil jeg nu kunne fatte mig i meget stor Korthed. Det ene Punkt angaaer Mindretallets Forslag med Hensyn til den Understøttelse, der skal gives de høiere Bøndeskoler. Jeg agter at stemme derfor og vilde gjerne opfordre Thingets øvrige Medlemmer til at gjøre det Samme, thi vel har den høitærede Minister meent, at den finansielle Status ved Sorø Akademi gjorde det vanskeligt, at denne Sum kunde tilveiebringes, men jeg anseer det dog ikke for umuligt, og den ærede Ministers Pittringer vare ogsaa af en saadan Natur, at man tør antage, at han dog gjerne vil modtage denne høiere Sum og drage Omfarg for dens heldige Anvendelse. Jeg læste igaar eller iforgaars i et Dagblad en Artikel om disse høiere Bøndeskoler, og det hed deri: Det er ikke Penge, vi trænge til, men det er Frihed. Ja, vistnok er Frihed en liffig Ting, men Penge ere ogsaa gode Varer, som ikke ere at foragte. Og saalænge vi endnu ikke have den Frihed paa Skolens Gebeet, der mulig kunde bringe det dertil, at saadanne Skoler ikke behøves, saa mener jeg, at vi ogsaa skulle gjøre, hvad der staaer til os for at skaffe disse Skoler Penge i en saadan Grad, at deres Formaal derved kan fremmes og lettes. Det gjør mig i en vis Henseende ondt, at en enkelt Skole her sag ofte er bleven nævnt, thi jeg anseer det ikke for ønskeligt, at Saadant skeer, men den Omstændighed, at Understøttelsen til den er bleven nedsat, har virkelig en stor Betydning, og det kan derfor anses for berettiget; det er nemlig Skolen i Ulum. Det er en Skole, der er bekjendt langt ud over den Kreds, hvori den virker, og jeg kan vidne, at hvert Ord, der er sagt til dens Roes, er Sandhed. Det har derfor rundt omkring i Sjælland hos Alle, som kjende denne Skole, gjort et meget nedslaaende Indtryk, at netop den er bleven fradraget Noget af den Understøttelse, som tidligere blev den tilbeel. Jeg skal ikke indslade mig paa at afgjøre, hvad Grunden dertil er;

jeg er overbevist om, at det er tilstrækkeligt, at den ærede Ministers Opmærksomhed er bleven henledet derpaa, for at han vil bidrage sit til, at Skolen kan komme til at see sin Ret, dersom den er steet Uret. Jeg er i det Hele overbevist om, at den høitærede Minister vil drage Omfarg for, at Understøttelsen kommer til at flyde rigeligst til de Skoler; der vinde størst Anerkjendelse, og det bedste Beviis herpaa er, at de besøges af mange Elever. Jo flere Elever en saadan Skole har, desto større ere vel dens Indtægter, men Vidragene, som Eleverne yde, ere saa ringe, at de dog langt fra strække til, da en saadan Skole behøver større Lærerkraft og flere Hjælpebidler; - en saadan Skole har derfor vistnok i Særdeleshed Krav paa en saa stor Understøttelse som muligt.

Det andet Punkt, jeg vilde omtale, knytter sig til Nr. 60 i Betænkningen. Jeg troer, at man maa være Finantsudvalget taknemmelig, naar det, uagtet det ikke finder Anledning til i en eller anden Retning at stille et bestemt Forslag, der kan foreligge til Afstemning, dog gjør saadanne Henstillinger som den, der findes under Nr. 60. Jeg troer, at det, naar man gennemgaaer Rigsdagens Historie, vil vise sig, at netop saadanne Udtalelser ofte have været et væsentligt Middel til at sætte nogle af de allerstørste Reformere igjennem og til at fremkalde særdeles hensigtsmæssige Foranstaltninger. Jeg skal nu ikke afgjøre, hvorvidt den haarde Dom, der sælbes over den nuværende Skoleordning, er berettiget eller ikke; jeg skal gjerne indrømme, at der maaskee kan tages Meget fra, men saa Meget veed jeg, at der er tilstrækkeligt tilbage i de Data, der foreligge, til at det ikke kan Andet end glæde, at den høitærede Minister allerede har udtalt det bestemte Løfte, at Sagen af ham vil blive tagen under den alvorligste Overveielse, og naar det skeer, er jeg overbevist om, at han ogsaa vil undersøge, om det ikke er et Misgreb, der er begaaet, at man har knyttet Realunderviisningen til den lærde Underviisning. Der er idetmindste Mange, som mene, at hiin Underviisning, der dog egentlig skal være beregnet paa det praktiske Liv, ingenlunde er det, netop fordi den bliver knyttet til den lærde Underviisning; jeg troer,